

ชื่องานวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นางสาวจิราพร รัตนสิงห์

สถานที่ทำงาน โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ปีที่พิมพ์ 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประยุกต์ร่วมกับแนวคิดในการพัฒนาและออกแบบระบบการสอนของ Banathy, Knirk, Gustafson, Barbara Seels, Zita Glasgow และแนวคิดในการออกแบบและพัฒนาระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ของ Kevin Kruse โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นการสุ่มด้วยการจับฉลาก จำนวน 1 ห้องเรียน ประกอบด้วยนักเรียน เก่ง อ่อนและปานกลาง คละกัน ทั้งนักเรียนชายและหญิง ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของนักเรียนส่วนใหญ่ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา

จังหวัดนครราชสีมา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลาในการทดลองสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยรวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด้านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้รูปแบบ “RACESA Model” จำนวน 10 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยสามารถสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและความต้องการจำเป็นของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ มุ่งให้ผู้เรียนตระหนักถึงผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์อย่างรอบด้าน สามารถเข้าใจถึงความหมายและรูปแบบของสื่อที่ให้เห็นหรือได้ยิน สามารถวิเคราะห์และแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อหรือส่งต่อข้อมูลไปยังผู้อื่น ซึ่งอาจสร้างผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม รวมถึงความรอบคอบในการแสดงความคิดเห็นหรือเผยแพร่เนื้อหาของตนเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้วย การเรียนรู้เพื่อการเท่าทันสื่อจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่านหรือพบเจอผ่านสื่อสังคมออนไลน์ค้นหาข้อเท็จจริงวิเคราะห์ข้อมูลกับตนเองก่อนที่จะนำเสนอข้อมูลหรือส่งต่อเนื้อหาใด ๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวังและมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง แสวงหาข้อมูลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเปิดมุมมองในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้กว้างขึ้นและสรุปข้อมูลเหล่านั้นอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อหรือมีปฏิกิริยาต่อการสื่อสารนั้นในขั้นต่อไปการฝึกฝนให้บุคคลได้คิดผ่านประสบการณ์จะช่วยให้ความรู้ที่เกิดขึ้นฝังติดในตัวและสามารถนำไปใช้ได้จริงในการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันอย่างรู้เท่าทันต่อไป

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด้านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่พัฒนาขึ้น มีชื่อว่า “RACESA Model” มีองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง 6) สิ่งสนับสนุน และ 7) เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 สร้างความตระหนัก (Realize: R) ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหา (Analyze: A) ขั้นที่ 3 พิจารณาทางเลือก (Consider: C) ขั้นที่ 4 ประเมิน

คุณค่า (Evaluate: E) ขั้นที่ 5 สรุปความคิด (Summarize: S) ขั้นที่ 6 พินิจใช้อย่างสร้างสรรค์ (Apply: A) ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.92 ซึ่งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน และผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.40/81.92 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า การทดสอบค่าสถิติ $t = 45.09$, $df = 24$ ความสามารถการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.38 และหลังเรียนมีเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างความคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนด่านเกวียนวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง พบว่า ความพึงพอใจรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านประโยชน์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.85) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.84) เป็นลำดับที่สอง ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 1.27) เป็นลำดับที่สามและด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.25) เป็นอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง ได้แก่ นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติการคิดด้วยตนเอง และร่วมกันเรียนรู้กับผู้อื่นและการเรียนโดยใช้รูปแบบนี้ช่วยทำให้นักเรียนสรุปความรู้และเชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.77) ลำดับที่สอง ได้แก่ การเรียนโดยใช้รูปแบบนี้ช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการรู้ทันสื่อสังคมออนไลน์และการค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.82) และลำดับที่สาม ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.82) ส่วนข้อที่มีคะแนนต่ำสุดอยู่ในด้านการวัดผลประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลมีความเหมาะสม และมีความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 1.50)